

2.3 Artikel 303 i Havretskonventionen

Artiklen vedrører arkæologiske og historiske genstande fundet i havet og har følgende ordlyd:

»1. Staterne har pligt til at beskytte genstande af arkæologisk og historisk karakter fundet i havet, og skal samarbejde herom.

2. Med henblik på at kontrollere handlen med sådanne genstande er kyststaten ved anvendelse af artikel 33 berettiget til at antage, at deres fjernelse, uden dens godkendelse, fra havbunden i det område, der omhandles i nævnte artikel, ville medføre en overtrædelse inden for dens territorium eller søterritorium af de love og forskrifter, der er omhandlet i nævnte artikel.

3. Intet i denne artikel berører rettighederne for ejere, der kan identificeres, bjærgningslovgivningen eller andre søretlige regler eller love og praksis med hensyn til kulturelle udvekslinger.

4. Denne artikel berører ikke andre internationale aftaler og folkeretlige regler vedrørende beskyttelsen af genstande af arkæologisk eller historisk karakter.«

Artikel 303, stk. 1, angår retten til arkæologiske og historiske havfund og skal forstås i sammenhæng med artikel 149, som regulerer fund gjort på den dybe havbund.

Ifølge artikel 303, stk. 2, har kyststaterne inden for søterritoriet og en eventuel tilstødende zone, men derimod ikke i den eksklusive økonomiske zone eller på kontinentalskolen uden for den tilstødende zone, jf. artikel 33, ret til at kontrollere handlen med sådanne genstande. Artikel 33 vedrører den kontrol, som kyststaten kan udøve med henblik på at forhindre overtrædelse af landets told-, afgifts-, indvandrings- eller sundhedslove og -forskrifter. I tilfælde af at genstande omfattet af stk. 1 fjernes, er kyststaten således berettiget til at antage, at dette vil medføre en overtrædelse af de nævnte love og forskrifter. Artikel 303, stk. 2, gennemføres ikke særskilt ved lovforslaget, da den vedrører anden lovgivning end museumsloven.

Efter artikel 303, stk. 3, berøres de nationale ejendomsretlige, bjærgnings- og søretlige regler ikke af artiklen. Danmark har ikke formelt oprettet en tilstødende zone, men har på sædvaneretligt grundlag udstrakt sin beskyttelse af arkæologiske fund i havet indtil 24 sømil fra basislinierne, jf. § 14 i lov nr. 9 af 3. januar 1992 om naturbeskyttelse, og § 28 i museumsloven jf. lov nr. 473 af 7. juni 2001, der fastslår statens ejendomsret til fortidsminder. Under UNESCO's auspicer vedtoges i 2001 en konvention om beskyttelse af undervandskulturarven med særligt sigte på det af Havretskonventionen ikke dækkede område, dvs. kyststaternes eksklusive økonomiske zone fra den ved

artikel 303 fastlagte 24-sømilegrænse og ud til Området, der er reguleret ved artikel 149. UNESCO-konventionen er endnu ikke trådt i kraft. Danmark har endnu ikke taget stilling til denne konvention.

2.4 Om behandling af bagatelsager

I forbindelse med en ændring af § 59 i lov om beskyttelse af havmiljøet i 2000, jf. lov nr. 316 af 5. maj 2000, blev det i lovforslaget anført, at udtømminger af olie på havet på under ca. 50 liter hidtil ikke havde været strafforfulgt, og at dette også fremover burde være bagatelgrænsen jf. Folketingstidende 1999/2000 i Tillæg A, spalte 4369. Samtidig blev det anført, at man i havne ikke opererer med en bagatelgrænse, idet vandudskiftningen her er mindre og selv små mængder olie kan have alvorlige konsekvenser for havmiljøet.

Forsvarskommandoen under Forsvarsministeriet har i perioden januar 2000 til januar 2003 registreret i alt 77 mulige straffesager, hvoraf 11 sager er blevet henlagt på grund af bagatelgrænsen. Det svarer til knap 15 procent af de samlede registrerede mulige straffesager.

Efter blandt andet Forsvarsministeriets og Miljøstyrelsens opfattelse er det ikke tilfredsstillende at udtømminger under ca. 50 liter ikke kan strafforfølges. Det følger således direkte af havmiljølovens § 11, at der er et total forbud mod udtømming af olie på søterritoriet. Med lovforslaget forudsættes det derfor, at der nu også kan ske strafforfølgning i sådanne sager.

Det er op til domstolene at udmåle straf, men det forudsættes, at der for olieudledninger under 50 liter udmåles bøder på minimum 15.000 kr., hvilket i dag er det generelle minimums bødebæbeløb for olieudtømminger til havet.

2. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for hverken staten, kommunerne eller amtskommunerne.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget indebærer ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

4. Miljømæssige konsekvenser

Det forventes, at det med den ændrede behandling af bagatelsager for så vidt angår olieudtømminger vil give en miljømæssig forbedring på længere sigt. Mange mindre olieudslip kan være ligeså miljøskadelige som ét stort. Det forventes at have en præventiv ef-